

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 11/20
V Lucemburku dne 4. února 2020

Rozsudek ve spojených věcech C-515/17 P a C-561/17 P
Uniwersytet Wrocławski a Polsko v. Výkonná agentura pro výzkum (REA)

Tribunál se dopustil nesprávného právního posouzení, když rozhodl, že existence smlouvy o poskytování výuky mezi účastníkem řízení a jeho advokátem porušuje požadavek nezávislosti právního zástupce před unijními soudy

Soudní dvůr tudíž napadené usnesení zrušil

V rozsudku Uniwersytet Wrocławski a Polsko v. REA (spojené věci C-515/17 P a C-561/17 P), vyhlášeném dne 4. února 2020, velký senát Soudního dvora zrušil usnesení Tribunálu Evropské unie¹, kterým byla jako zjevně nepřipustná odmítnuta žaloba podaná Vratislavskou univerzitou proti rozhodnutím Výkonné agentury pro výzkum (REA) z důvodu, že právní poradce zastupující tuto univerzitu nesplňoval podmínku nezávislosti vyžadovanou statutem² Soudního dvora Evropské unie (dále jen „statut“).

V rámci výzkumného programu uzavřela REA s Vratislavskou univerzitou grantovou dohodu. Ukázalo se však, že univerzita nedodržovala ustanovení této dohody, takže REA ukončila uvedenou dohodu a zaslala tři výzvy k úhradě dluhu, které Vratislavská univerzita splnila.

Vratislavská Univerzita následně podala žalobu k Tribunálu směřující zejména ke zrušení rozhodnutí REA, kterými byla ukončena grantová dohoda a byla jí uložena povinnost vrátit část vyplacených dotací. Vzhledem k tomu, že právní poradce zastupující univerzitu byl s ní svázán smlouvou o poskytování výuky, Tribunál tuto žalobu odmítl jako zjevně nepřipustnou.

Soudní dvůr, k němuž podaly kasační opravné prostředky Vratislavská univerzita (věc C-515/17 P) a Polská republika (věc C-561/17 P), připomněl, že článek 19 statutu obsahuje dvě odlišné kumulativní podmínky, pokud jde o zastupování v rámci přímých žalob podaných k unijním soudům účastníka řízení neuvedeného v prvních dvou pododstavcích tohoto článku. První z nich³ ukládá takovémuto účastníkovi řízení povinnost být zastoupen před unijními soudy „advokátem“. Druhá podmínka⁴ stanoví, že advokát zastupující tohoto účastníka řízení musí být oprávněný k výkonu advokacie podle práva některého členského státu nebo jiného státu, který je stranou Dohody o Evropském hospodářském prostoru (EHP).

Soudní dvůr uvedl, že právní poradce Vratislavské univerzity splňuje druhou podmínku, a poté přezkoumal, zda byla v projednávaném případě splněna první podmínka.

Nejprve připomněl, že při neexistenci odkazu na vnitrostátní právo členských států je třeba pojem „advokát“, obsažený v článku 19 statutu, vykládat autonomním a jednotným způsobem, s přihlédnutím nejen ke znění tohoto ustanovení, ale i k jeho kontextu a cíli. V tomto ohledu zdůraznil, že podle znění tohoto článku není „účastník řízení“ neuvedený v prvních dvou pododstavcích uvedeného článku oprávněn sám jednat před unijním soudem, ale musí využít služeb třetí osoby, konkrétně advokáta, na rozdíl od účastníků řízení uvedených v těchto prvních dvou pododstavcích, kteří mohou být zastoupeni zmocněncem. Soudní dvůr upřesnil, že účelem úkolu zastoupení advokátem uvedeného v článku 19 statutu je především chránit a hájit co nejlépe zájmy zmocnitele, zcela nezávisle a v souladu se zákonem a profesními a etickými pravidly.

¹ Usnesení ze dne 13. června 2017, Uniwersytet Wrocławski v. REA ([T-137/16](#), nezveřejněné).

² Článek 19 statutu.

³ Uvedená v čl. 19 třetím pododstavci statutu.

⁴ Uvedená v čl. 19 čtvrtém pododstavci statutu.

Připomněl, že pojem nezávislosti advokáta je ve specifickém kontextu výše uvedeného článku statutu vymezen nejen negativně, a sice neexistencí zaměstnaneckého poměru, ale i pozitivně, a sice poukazem na stavovské etické povinnosti. V této souvislosti je povinnost nezávislosti advokáta třeba chápat tak, že neznamená neexistenci jakékoli vazby s klientem, ale takových vazeb, jaké zjevně narušují schopnost advokáta zajistit úkol obhajoby v nejlepším zájmu klienta.

Soudní dvůr v tomto ohledu připomněl, že dostatečně nezávislým na právnické osobě, kterou zastupuje, není advokát, kterému byly svěřeny významné administrativní a finanční pravomoci v rámci této právnické osoby, jež jej staví do vysoké výkonné funkce v rámci této právnické osoby, což může ohrozit jeho postavení třetí nezávislé osoby, ani advokát, jenž zaujímá vysoké řídicí funkce v rámci právnické osoby, kterou zastupuje, nebo též advokát, jenž je držitelem akcií společnosti, kterou zastupuje, a je předsedou jejího představenstva.

Na roveň takovýmto situacím však nelze stavět situaci, kdy právní poradce nejen nezajišťoval obranu zájmů Vratislavské univerzity v rámci vztahu podřízenosti vůči této univerzitě, ale navíc byl s touto univerzitou pouze svázán smlouvou týkající se výuky v rámci této univerzity. Podle Soudního dvora taková vazba nepostačuje k tomu, aby bylo možné dovodit, že se tento právní poradce nacházel v situaci, která zjevně narušuje jeho schopnost hájit co nejlépe a zcela nezávisle zájmy jeho klienta.

Soudní dvůr proto dospěl k závěru, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení tím, že rozhodl, že pouhá existence občanskoprávní smlouvy týkající se výuky mezi Vratislavskou univerzitou a právním poradcem zastupujícím tuto univerzitu může ovlivnit nezávislost tohoto poradce z důvodu rizika, že by profesní názor uvedeného poradce byl alespoň částečně ovlivněn jeho pracovním prostředím. Soudní dvůr tudíž napadené usnesení zrušil a věc vrátil zpět Tribunálu.

UPOZORNĚNÍ: Proti rozsudku či usnesení Tribunálu lze podat kasační opravný prostředek k Soudnímu dvoru, který je omezen na právní otázky. Kasační opravný prostředek zásadně nemá odkladný účinek. Je-li kasační opravný prostředek přípustný a opodstatněný, Soudní dvůr rozhodnutí Tribunálu zruší. Pokud to soudní řízení dovoluje, může Soudní dvůr ve věci vydat sám konečné rozhodnutí. V opačném případě vrátí věc zpět k rozhodnutí Tribunálu, který je vázán rozhodnutím vydaným Soudním dvorem v rámci kasačního opravného prostředku.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499